

XOTIN-QIZLAR BANDLIGINI TA'MINLASHDA "AYOLLAR DAFTARI"NING AHAMIYATI

Jumaniyazova Husnora O'ktam qizi
(O'zbekiston Respublikasi
Bank-moliya akademiyasi magistranti,
elektron pochta manzili:
husnorajumaniyozova2001@gmail.com)

Annotatsiya: Keyingi yillarda mamlakatimizda xotin-qizlarning huquq va erkinliklarini ta'minlash, ularni turli tazyiq va zo'ravonliklardan himoya qilish borasida qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, ayollarning jamiyatga moslashishi, o'qishi va ishlashi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish bilan bir qatorda, ularga nisbatan sodir bo'layotgan tazyiq va zo'ravonlikning oldini olish va bartaraf etishning yangi mexanizmlari joriy etildi. Amalga oshirilgan ishlar bilan bir qatorda bugungi vaziyat ayollarni himoya qilish bilan bog'liq ba'zi kamchiliklar mavjudligini ko'rsatmoqda. Shunga ko'ra, ayollarning huquq va manfaatlarini himoya qilishga qaratilgan amaldagi normativ-huquqiy hujjatlarni qayta ko'rib chiqish va takomillashtirish talab etiladi.
Kalit so'zlar: Ayollar daftari, undagi imtiyozlar, "Faol va tashabbuskor ayollar" Muhtasham ayol " nishoni haqida.

Annotation: In the following years, a number of reforms are being implemented in our country to ensure the rights and freedoms of women, to protect them from various forms of harassment and violence. In particular, in addition to creating favorable conditions for women to adapt to society, study and work, new mechanisms have been introduced to prevent and eliminate the harassment and violence that occurs against them. Along with the work carried out, today's situation shows that there are some shortcomings associated with the protection of women. Accordingly, it is required to revise and improve the current regulatory legal acts aimed at protecting the rights and interests of women.

Keywords: женская тетрадь, льготы в ней, "активные и предприимчивые женщины о значке" великолепная женщина".

KIRISH

Ta'kidlash joizki, mamlakatimizda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy faolligini oshirish, ma'naviy-intellektual salohiyatini oshirish, salomatligini mustahkamlash, oila, onalik va bolalikni muhofaza qilish uchun imkoniyat va huquqiy kafolatlar yaratilgan. Mamlakatimizda sog'lom oilani shakllantirish, oilada yuksak ma'naviy-axloqiy muhitni qaror toptirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, yoshlarni oila qurishga tayyorlash, oila mustahkamligini ta'minlash va uning manfaatlarini himoya qilish, sog'lom bola tug'ilishi va uni tarbiyalash masalalari jamoatchilik darajasiga ko'tarildi Siyosat. Bu islohotlar respublikamizning chekka hududlariga ham yetib borishi, ayollar davlat ko'magi va himoyasida ekanini bilishi zarur.

ADABIYOTLARNI TAHLILI, USLUBI VA NATIJA:

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev "ayollar daftari" da hozirda 630 000 dan ortiq ayol ro'yxatga kiritilgani, ulardan 200 000 nafari ishsiz ekani, afsuski, jinoyatchilik, oiladagi zo'ravonlik va repressiya holatlari hamon uchrab turayotgani qayd etildi. Boshqa tomondan, bu raqamlar to'g'ridan-to'g'ri islohotlar barcha mahallalar kesimidagi kabi ishlayotganidan dalolat beradi, murojaatlar joylardagi ayrim amaldorlar tomonidan yuzaki ko'riladi. Ayollar huquqlarini himoya qilish Oliy Majlisning inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman) faoliyatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Jamiyat palatasining inson huquqlari bo'yicha vakili (Ombudsman) 18,738 yilda 2021 ta ariza oldi, shundan 8,054,42,9% ayollar tomonidan yuborilgan. To'g'ri, mamlakatimizda ijtimoiy munosabatlar sohasida ro'y berayotgan barcha yangilanish jarayonlari muayyan qiyinchiliklarsiz o'tmaydi. Fuqarolar ko'pincha oilaviy-nikoh munosabatlarida bunday muammolarga duch kelishadi va bu ularning vakilga murojaatlarida aks etadi. 2021 yilda oilani himoya qilish bilan bog'liq jami 391 ta ariza qabul qilindi, ulardan 228 tasi oiladagi ayolning turmush o'rtog'i tomonidan suiste'mol

qilish huquqlarini, 91 tasi voyaga etmaganlarning huquqlarini, 17 tasi turmush o'rtoqlaridan birining ota-onasi va yaqin qarindoshlariga bo'lgan huquqlarini ta'kidladi oilada 17 quyidagi huquqlarni ta'kidladi.

Ushbu murojaatlar darhol Ombudsman tomonidan nazoratga olinadi va tegishli choralar ko'riladi. Ammo shuni tan olish kerakki, ayollar orasida o'z huquqlarini yaxshi bilmaydigan, doimiy qiynoqlar tufayli qo'rqqoq, nochor, himoyasiz bo'lib qolgan, huquqiy ongi yetarli bo'lmaganlar ham bor. Agar ular Ombudsman bilan bog'lanmasalar ham, biz ularning og'riqli muammolaridan bexabar qolishimiz mumkin. Davlatimiz rahbari xotin-qizlarning huquqiy himoyasini kuchaytirish masalasiga alohida to'xtalib, bugungi kunda qatag'on qilingan va tahqirlangan ayollarni himoya qilish tizimini takomillashtirish zarurligini ta'kidladi. Haqiqatan ham qatag'on qilingan ayollar 30 kun davomida maxsus himoya ostiga olinadi, keyingi jarayonlar jarayonida tizimda bo'shliqlar mavjud.

Kelgusida ayollarni tazyiq va zo'ravonlikdan himoya qilish sud tomonidan ta'minlanadi va alohida himoya olish muddati bir yilgacha ularga etarlicha psixologik, ijtimoiy, huquqiy yordam ko'rsatish va ish bilan ta'minlashga xizmat qiladi. Davlatimiz rahbari videomagnitofon yig'ilishida ayollarni qo'llab-quvvatlash masalasi mamlakatimiz taraqqiyot strategiyasining eng muhim yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangani, ularning ijrosini tizimli ravishda amalga oshirish uchun oila va ayollar davlat qo'mitasini tashkil etish to'g'risida prezident farmoni qabul qilangani ta'kidlandi. har bir mahalla qismida. Albatta, har bir mahalla hududida islohotlarning amalga oshirilishi ko'plab huquqlari qo'pol ravishda buzilgan yoki chetlab o'tilgan zaif va nochor ayollarni aniqlash va amaliy yordam ko'rsatish uchun zamin yaratadi. Ta'kidlash joizki, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar keng qamrovli bo'lib, xotin-qizlarni tarbiyalash, mehnat va uy-joy bilan ta'minlash, ular uchun teng mehnat sharoitlarini yaratish, bir so'z bilan aytganda, har tomonlama qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga oladi. Davlat rahbari ham o'z ma'ruzasida "Endi har bir mahallada ayollarning dardi bilan yashaydigan tizim bo'ladi. Qaysi ayolga nima kerakligi, o'qishi, davolanishi, bolalari tarbiyasi bo'yicha mening stolimda adolatli

raqam bo'lad, – deb ta'kidladi. Uning ta'kidlashicha, ayolga nima kerak, o'qish, davolanish, bolalarini tarbiyalash nuqtai nazaridan mening stolimda adolatli raqam bo'ladi. Bundan tashqari, 2022-yil 1- sentyabrdan boshlab xususiy sektorda rasman ishlayotgan ayollarga homiladorlik nafaqalarini davlat tomonidan to'lash tizimini yaratish bo'yicha ko'rsatma berilganligi ayollarni ijtimoiy qo'llab-quvvatlashda muhim qadamdir. Bu hamma uchun teng sharoitlarni yaratishga xizmat qiladi. Uchrashuvda, shuningdek, ipotekaga ajratilgan subsidiyalarning kamida 40% ayollarga yo'naltirilishi belgilandi. Ularning salomatligini tiklash bo'yicha ham aniq tadbirlar amalga oshiriladi. Xususan, joriy yilda 6 ming nafar ayolga yuqori texnologik tibbiy yordam ko'rsatiladi. Nogironligi bo'lganlar reabilitatsiya vositalari bilan ta'minlanadi. 3 million nafar xotin-qiz onkologik skriningdan o'tkaziladi. Shuningdek, qizlarni emlash, fertil yoshdagi ayollarni dori va vitaminlar bilan bepul ta'minlash bo'yicha topshiriqlar berildi.

Ayniqsa, 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Xotin-qizlar ta'limini qo'llab-quvvatlash dasturi ishlab chiqilishi jamiyatimizda olima ayollar ulushini sezilarli oshirish xizmat qiladi. Chunki dasturga ko'ra, davlat-xususiy sherikchilik asosida to'qimachilik sohasida alohida universitet tashkil etish, yangi o'quv yilidan boshlab, ta'lim kontraktlarini to'lash uchun qizlarga ilk marotaba 7 yil muddatga foizsiz kredit berish joriy qilinadi. Kelgusi o'quv yilidan boshlab aspiranturada o'qiyotgan qizlarning kontrakt pullari byudjetdan to'liq qoplanadi, kam ta'minlangan oila vakillarining o'quv shartnomasi, otasi yoki onasidan ayrilgan talaba qizlar mahalliy byudjetdan to'lanadi, shuningdek, maqsadli kvotasini ajratish, ayollar uchun yiliga kamida 300 dan ortiq ish o'rnini yaratish va hokazolar.

XULOSA

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, mamlakatda ayollarni qo'llab-quvvatlash maqsadida yana bir muhim qadam tashlandi. Maqsad aniq va ulug'vor bo'lishi kerak, harakat esa uyg'un bo'lishi kerak. Ushbu maqsadga erishish yo'lida Oliy Majlisning inson huquqlari bo'yicha vakili (Ombudsman) yangi tashkil etilgan oila va ayollar Davlat qo'mitasi bilan hamkorlikda ishlashga tayyor. Har qanday jamiyatning

madaniy darajasi va ma'naviy etukligi ayollarga bo'lgan munosabat bilan belgilanadi. Ayollarning jamiyat taraqqiyotidagi hissasini munosib baholash, ularga barcha masalalarda yordam berish-bularning barchasi azaldan xalqimizga xos.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori O'zbekiston Respublikasi oila va xotin-qizlar qo'mitasi faoliyati hamda "Ayollar daftari" bilan ishlash tizimi takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida
2. Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 31 martdagi 145-son qarori "ayollar daftari"ni yuritish orqali "Xotin-qizlar muammolarini tizimli ravishda hal etish va ularni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash tartibi to'g'risida"gi Nizom
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 23.09.2024 yildagi PQ-330-sonli qarori
4. "2030-yilga qadar O'zbekiston Respublikasida gender tenglikka erishish strategiyasini tasdiqlash haqida" O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatining qarori

Vebsayt:

1. <https://xabar.uz/xhwa>
2. lex.uz 313-son 31.05.2024
3. bilimlar.uz